

[Juul Madsen.]

rigtigt og forsvarligt at opretholde en lovgivning, der ikke længere, for så vidt angår det store beløb vedrørende kap. IV-husene, opfylder sit oprindelige formål, nemlig dette at skabe bolig for arbejdere ved land- og skovbrug. Det gør den jo ikke længere, og derfor er loven også lavet om til at omfatte arbejderboliger på landet, og landbrugsministeren udtalte netop ved første behandling, at denne lov ikke længere var at betragte som en lov, der skulle fastholde arbejdskraft til hjælp for land- og skovbrug, men en slags sociallovgivning specielt for landdistrikterne.

Nu har mit parti naturligvis ikke noget imod sociallovgivning i landdistrikterne, men jeg stillede det spørgsmål, om det var rimeligt, at man på denne måde klatvis — for det er det jo, efter de forhåndenværende søms princip, for det er det jo også — uddeler nogle hundrede boliger om året her og dér og dermed begunstiger ganske enkelte, uden at man kan sige, at man, hvis der er egentlige sociale problemer, på den måde klarer disse. Der vil naturligvis altid være folk på landet, der er ringere stillet end andre, sådan vil det altid være, uanset hvor højt lønniveauet er, og uanset hvor høj lønindtægten er.

Men når der er tale om en lovgivning, der omfatter 25 mill. kr., som i nogles øren ikke er så mange penge, i manges og bl. a. i mine øren forfærdelig mange penge, må der ikke være tvivl om, hvorvidt det, der sker, er socialt hensigtsmæssigt, og 25 mill. kr. er da i hvert fald mange penge i forhold til det beløb, som regeringen som led i sine sparebestrebelse vil spare, for så vidt angår de umyndige og de syge inden for åndssvageforsorgen, hvor vi har helt urimelige tilstande. Der vil man altså gerne spare; men her vil man forsøge at klandre det konservative folkeparti og fremstille det som asocialt, fordi vi sætter spørgsmålstegn ved, om det er rimeligt at videreføre en særlovgivning, der til i og for sig mere eller mindre tilfældige mennesker spredt ud over det ganske land giver 50.000 kr. til en årlig rente af 3½ pct. af hovedstolen, som skal afdrages over en meget lang årrække.

Jeg kan sige, at der er ikke noget under udvalgarbejdet, der har overbevist mig om, at den ængstelse, jeg gav udtryk for ved

første behandling, ikke var begrundet. Man må jo spørge sig selv: er det sociale behov til stede? Man må spørge sig selv: er der fremover brug for disse boliger, og er det rimeligt at uddele en gunstbevisning til nogle ganske få? Man kan altid diskutere, hvorvidt det sociale behov er til stede eller ej, men lønningerne både i landbrugs-erhvervet og i de til landbruget knyttede erhverv og industrier er nu på højde med lønningerne for den øvrige befolkning, og så må også de mennesker, der her er tale om, kunne bygge ud fra de samme principper, som andre gør det. Skal der være en særlig social lovgivning på landet, var det dog rimeligt, at den var indeholdt i den almindelige boliglovgivning og fulgte principper, som er tidssvarende, således at der kunne bygges generelt efter en sådan almindelig lovgivning og ikke pletvis og ud fra dette, om man kan få tildelt en sådan bolig eller ej.

Endvidere vil jeg fremholde det synspunkt, som også er indgået i mine overvejelser, at der ikke kan være tvivl om, at i de kommende år bliver der mange boliger fri og mange boliger ledige, som for billige penge kan købes og istandsættes. Hvis den sammenlægning, som er i gang, foregår fremover med den vækst og den hastighed, som den har haft bare det sidste års tid, vil der fra mindre ejendomme blive mange boliger fri, som vil være fortræffelige til arbejderboliger, og som også — det er der ingen tvivl om — vil overgå til at blive arbejderboliger.

Det konservative folkeparti kan altså ikke længere godtage, at man fortsætter med en udlånspolitik, der stiller 22-23 mill. kr. til rådighed, for så vidt angår denne gruppe. Det blev oplyst under første behandling af hr. Bladt, at der er bygget 15.000-20.000 boliger på landet. Vi ved, at det her drejer sig om løsarbejdere, folk, der ikke har tjenestebolig; vi skelner mellem løsarbejdere og faste arbejdere, og der er vel ca. 2.000 løsarbejdere i landbruget i dag, men det er jo ikke engang dem, der bor i disse boliger; de bor i alt væsentligt i boliger, de har skaffet sig på anden måde, eller bor til leje.

De eneste, der i dag bor i boliger, der er bygget med henblik på at fastholde arbejdskraft i landbruget, er dem, vi kalder de faste arbejdere, og det er også den eneste større